

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 20 listopada 2023 r.

ZP-KNPS.431.6.40.2023.HS

Pani
Małgorzata Matla
Kierownik
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Chojnowie

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 11 – 13 września 2023 r., na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Anita Denes-Ziemkiewicz – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnowie, mieszczącym się przy ul. Kolejowa 9, 59-225 Chojnów z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 11 września 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 czerwca 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2023 r.

Jednostką kieruje Pani Małgorzata Matla, która z dniem 8 lipca 1991 r. została zatrudniona na stanowisku Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie.

Pani Małgorzata Matla ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany przez Panią w dniu 20 października 2023 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

ustawy). Jednakże Kierownik Ośrodka zapewnił, że osoby wymagające umieszczenia w DPS kierowane są do jednostek zlokalizowanych najbliżej miejsca zamieszkania tych osób.

Zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2, 3a ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (2),
- opracowania i realizowania projektów socjalnych (pkt 3a).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadania wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, które dotyczą:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 7 i 8 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywnościową lub ekologiczną (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Gmina nie prowadzi i nie rozwija infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 5 ustawy). Z wyjaśnień Kierownika Ośrodka wynika, że na terenie miasta Chojnów znajdują się 2 Środowiskowe Domy Samopomocy o zasięgu powiatowym, z którego zajęć korzystają również mieszkańcy Chojnowa.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (art. 110 ust. 4 ustawy).

W Gminie Miejskiej Chojnów zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane. Jednak, jak zapewnił Kierownik Ośrodka, pracownicy socjalni w ramach pracy socjalnej udzielają informacji na temat trybu postępowania w celu wyegzekwowania alimentów oraz uzyskania świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego.

W kontrolowanym okresie Ośrodek nie kierował wniosków o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy). Jak wyjaśnił Kierownik Ośrodka pracownicy socjalni wydawali i pomagali kompletować wnioski, rejestrowali w poradniach i przesyłali je do Powiatowego Zespołu do spraw Orzekania o Niepełnosprawności lub ZUS.

Kierownik MOPS w Chojnowie składał Radzie Miejskiej Chojnowa coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnowie realizuje wypłatę świadczeń pieniężnych i niepieniężnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, o których mowa w art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 103 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek realizował:

- jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł w oparciu o art. 31 specustawy,
- pomoc w formie posiłku przyznanego doraźnie na czas nie dłuższy niż 2 miesiące.

W okresie objętym kontrolą nie udzielano bezpłatnej pomocy psychologicznej.

Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie posiadał upoważnienie wydane przez Burmistrza Miasta Chojnowa do prowadzenia postępowań w sprawach jednorazowego świadczenia pieniężnego dla obywateli Ukrainy, a także do wydawania decyzji w tych sprawach.

Kierownik w MOPS w Chojnowie spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy tj. posiada, co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400,00 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali pracownicy socjalni zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy w MOPS, realizujący pracę socjalną w środowisku lub przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą Ośrodka.

Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych. W aktach personalnych pracowników socjalnych Ośrodka znajdują się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej Jednostki obejmuje obszar Gminy Miejskiej Chojnów zamieszkały na dzień kontroli przez 12 235 mieszkańców, w tym 86 rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Chojnowie, na dzień kontroli zatrudnionych było 6 pracowników socjalnych (5 etatów).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

W przypadku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnowie spełniony jest wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych w stosunku do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawach dotyczących organizowania i świadczenia usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie Nr 3 (W.T.) dotyczącej przyznania pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych stwierdzono, że z załączonego do akt sprawy zaświadczenia lekarskiego nie wynika zakres i rodzaj usług, które są świadczone.

Zgodnie z delegacją ustawową zawartą w art. 50 ust. 5 ustawy organ przyznając świadczenie w formie usług opiekuńczych określa m. in. ich rodzaj i zakres, z uwzględnieniem usług wskazanych w zaświadczeniu lekarza, zgodnie z rodzajem specjalistycznych usług opiekuńczych wymienionych w rozporządzeniu w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

W sprawdzonych sprawach dotyczących przyznawania jednorazowego świadczenia pieniężnego w oparciu o art. 31 specustawy stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. We wszystkich skontrolowanych sprawach brakowało informacji dla świadczeniobiorcy o przyznaniu jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, w związku ze złożonym wnioskiem o przyznanie pomocy.

Przyznanie świadczenia nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Jest więc czynnością o charakterze materialno-technicznym. Jedynie odmowa przyznania jednorazowego świadczenia pieniężnego wymaga wydania decyzji. Z uwagi na to, że ustawa nie zawiera w tym zakresie żadnych uregulowań szczególnych, podstawą prowadzenia postępowania będą tu przepisy KPA. Zgodnie z art. 14 § 1a sprawy należy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej. Pisma utrwalone w postaci papierowej opatruje się podpisem własnoręcznym (...).

W okresie objętym kontrolą w sprawach dotyczących przyznawania zasiłków okresowych i zasiłków stałych nie były przeprowadzone wywiady alimentacyjne u osób zobowiązanych do alimentacji. Wskazywane przez Kierownika MOPS powody nieprzeprowadzenia wywiadów alimentacyjnych tj. „*nie podają danych o członkach rodziny, ich adresów, gdyż wskazują, że nie utrzymują z rodziną kontaktów od wielu lat (...)*” (uwzględniając brak osób zobowiązanych do alimentacji) nie mogą być powodem braku sporządzania wywiadów alimentacyjnych.

Zgodnie z art. 103 ustawy o pomocy społecznej w przypadku osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej Kierownik OPS może w drodze umowy, ustalić z małżonkiem, zstępnymi lub wstępnymi wysokość świadczonej przez nich pomocy na rzecz osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia. Jeżeli istnieją osoby, które zgodnie z obowiązkiem alimentacji mogą dostarczyć osobie potrzebującej niezbędnych

środków utrzymania, to ich powinności wyprzedzają świadczenia z pomocy społecznej. Prawo do świadczeń z systemu pomocy społecznej należy traktować jako wtórne i uzupełniające wobec alimentów.

Kierownik ośrodka pomocy społecznej ma możliwość zawarcia umowy z osobą zobowiązaną do alimentacji na podstawie art. 103 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, po przeprowadzonym wywiadzie alimentacyjnym. Może w drodze wywiadu środowiskowego ustalać, czy potrzeby podopiecznego nie mogą zostać w całości lub w części zaspokojone przez osoby na których ciąży obowiązek alimentacyjny. Zgodnie z art. 128 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 ze zm.) obowiązek dostarczania środków utrzymania (...) obciąża krewnych w linii prostej albo rodzeństwo. Stąd też zważyć należy, czy oprócz pomocy publicznej, nie ma innych osób zobowiązanych do wywiązania się z obowiązku alimentacyjnego (...).

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) Brak wskazania rodzaju specjalistycznych usług opiekuńczych przyznanych na podstawie zaświadczenia lekarskiego.
- 2) Brak przeprowadzania wywiadów alimentacyjnych w sprawach dotyczących przyznawania zasiłków okresowych i zasiłków stałych.
- 3) Brak informacji dla świadczeniobiorców tj. obywateli Ukrainy o przyznaniu jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300,00 zł.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznawać na podstawie zaświadczenia wydanego przez lekarza wskazującego rodzaj zalecanych specjalistycznych usług opiekuńczych.
Podstawa prawna: art. 36 ust. 2 lit. m, art. 50 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), § 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., Nr 189, poz. 1598 ze zm.).
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej poprzedzać przeprowadzaniem wywiadu alimentacyjnego.

Podstawa prawna: art. 103, ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, § 8 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz art. 77 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

3. Wszelkie sprawy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej.

Podstawa prawna: art. 14 § 1a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Iwona Drelichowska-Stopa
Dyrektor Wydziału
Zdrowia i Polityki Społecznej

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tutaj Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Otrzymują:

1. Burmistrz Miasta Chojnowa

2.a/a

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontroli i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Ewelina Zygmunt

